

**Годишен извештај за работењето на
Сава пензиско друштво а.д. Скопје**

2023

Содржина

1. Профил на Друштвото	4
Обраќање на Претседателот на Управен одбор	6
2. Основни податоци	9
3. Позначајни настани во 2023	10
4. Мисија, визија, стратешки насоки и цели	14
4.1. Мисија, визија, вредности	14
Вредности	14
4.2. Стратешки насоки	14
5. Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура	14
5.1. Корпоративно управување	14
5.2. Фидуцијарна должност	19
5.3. Кодекс за добро корпоративно управување	19
5.4. Внатрешна ревизија	20
6. Организациона поставеност	21
7. Деловна етика	22
7.1. Етички кодекс	22
7.2. Усогласеност со прописи	22
7.3. Спечување перење пари	23
8. Деловни политики	23
8.1. Политика на вложувања на средствата на Друштвото	23
8.2. Политика на дивиденди	24
8.3. Управување со капитал	24
8.4. Политика на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина	24
8.5. Големи зделки	24
9. Пазарите на капитал во 2023 година	25
9.1. Глобални макроекономски и пазарни движења	25
9.2. Домашни макроекономски и пазарни движења	26
10. Членство	27
10.1. Членство во задолжителниот фонд	27
10.2. Членство во доброволниот фонд	27
10.3. Деловно окружување	27
11. Агентска мрежа	28
11.1. Обука на агентите	28
12. Управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд	29

12.1.	Остварени приливи и одливи на средства во и од фондот во 2023 година.....	29
12.2.	Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2023	29
12.3.	NAV, принос и вредност на сметководствената единица	31
13.	Управување со средствата на доброволниот пензиски фонд.....	32
13.1.	Остварени приливи и одливи на средства во и од фондот во 2023 година.....	32
13.2.	Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2023	32
13.3.	NAV, принос и вредност на сметководствената единица.....	34
14.	Маркетинг, грижа за членство и одржлив развој во 2023 година	35
14.1.	Маркетинг активности спроведени врз основ на Законска регулатива.....	35
14.2.	Едукативни маркетинг активности	36
14.3.	Промотивни активности	37
14.4.	Активности за грижа за членството.....	37
14.5.	Одржлив развој	38
15.	Управување со ризиците на Друштвото.....	40
15.1.	Оперативен ризик (несакани настани).....	40
15.2.	Пазарни ризици	40
15.3.	Кредитни ризици	41
15.4.	Ликвидносен ризик	41
16.	Управување со ризици на Фондовите.....	41
17.	Информатичка технологија и сигурност на информацискиот систем	42
18.	Управување со човечки ресурси	43
18.1.	Структура на вработени.....	43
18.2.	Клучни активности во управувањето со кадри	45
18.3.	Развој и обука на вработените	46

1. Профил на Друштвото

Сава пензиско друштво а.д. Скопје (во понатамошниот текст: Друштвото) е првото друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови во Република Северна Македонија. Основано во 2005 година како Друштво за управување со задолжителен пензиски фонд, а од 2009 година ја проширува дејноста и добива дозвола за управување со првиот доброволен пензиски фонд.

Друштвото управува со задолжителен пензиски фонд „Сава пензиски фонд“ и доброволен пензиски фонд „Сава пензија плус“.

Друштвото е во целосна сопственост на Позаваровалница Сава д.д. Љубљана (скратен назив: Сава Ре) и членка на Сава Осигурителната Групација од 14.03.2018 година.

Од основањето до денес Друштвото остварува континуиран раст и унапредување во сите сегменти во работењето што се должи на воспоставената корпоративна култура, создавањето сопствена традиција, ангажирањето на професионалниот кадар и современата информатичка технологија.

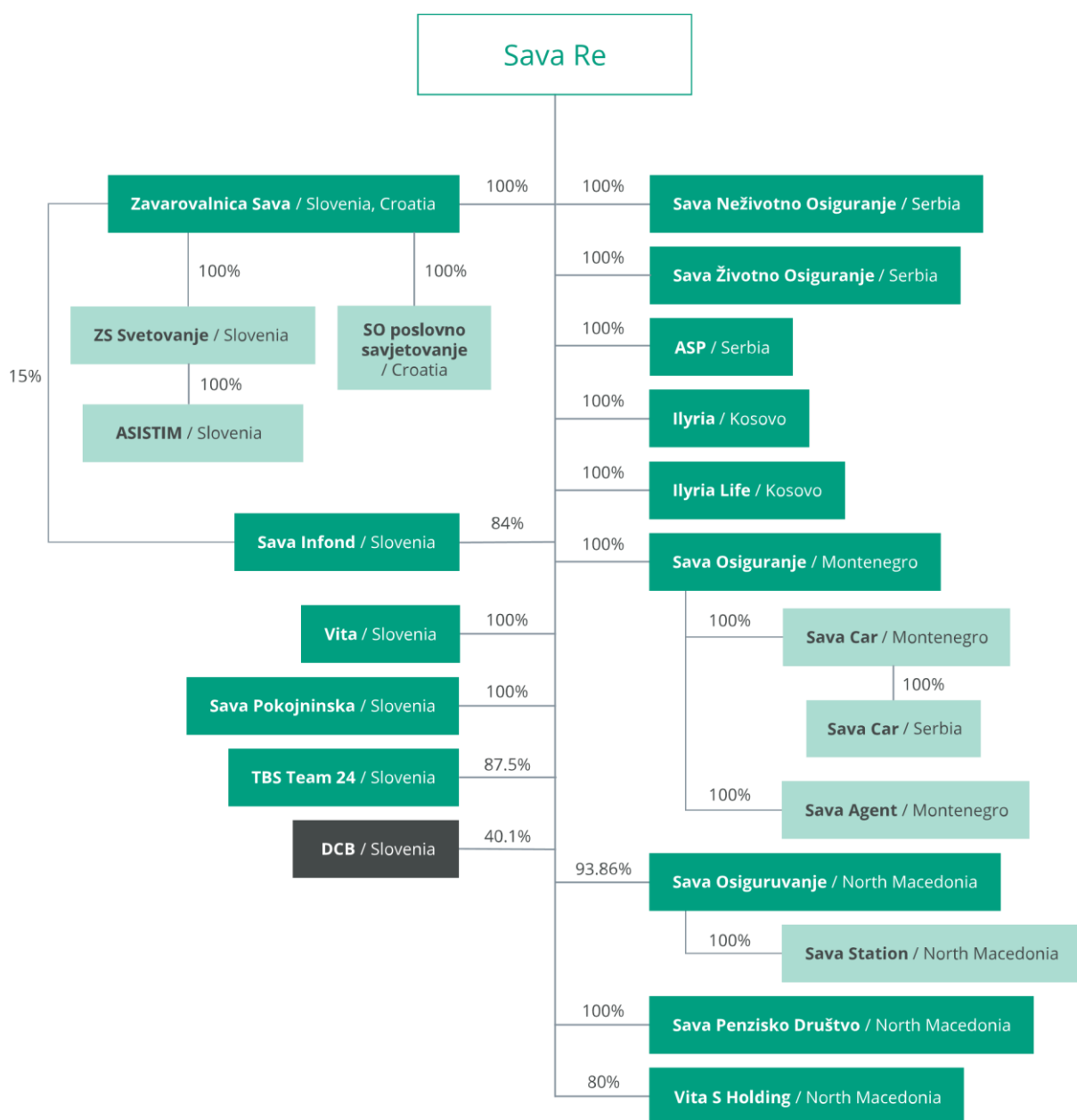
Поаѓајќи од својата примарна дејност, Друштвото посветува особено внимание на непосредната презентација на понудата на своите продукти, задолжително и доброволно пензиско осигурување, како и континуираното проширување и унапредување на услугите што ги нуди на своите членови. Инвестирањето на средствата на пензиските фондови, претставува примарна одговорност на добро организиран и високостручен тим. Друштвото е долгорочно определено во процесот на управувањето со средствата на пензиските фондови да обезбеди приноси од инвестирањето што ќе ги зголемат заштедите за посигурна и постабилна иднина на членовите.

Потврда за успешното работење на Друштвото, меѓу останатото се и добиените меѓународни и национални награди.

Членство во Сава Осигурителна Групација

Позаваровалница Сава д.д. (Сава Ре) е компанија за реосигурување со седиште во Љубљана, Словенија и е оперативна холдинг компанија на Сава Иншуренс Груп. Сава Ре е една од најголемите компании за реосигурување со седиште во југоисточна Европа, опслужувајќи повеќе од 350 партнери на над сто пазари за реосигурување ширум светот, а Групацијата е една од водечките осигурителни групи во регионот, со присуство во шест земји на Јадранскиот регион. Акциите на Сава Ре котираат на Љубљанската берза и се дел од SBI TOP, словенечкиот блу-чип индекс. Sava Re одржува долгорочна финансиска моќ на ниво на „А“, со стабилна перспектива, и од S&P Global Ratings и од AM Best

Состав на Сава Осигурителна Групација

■ Direct subsidiary ■ Indirect subsidiary ■ Associate company

Обраќање на Претседателот на Управен одбор

Ми претставува задоволство да Ви го презентирам Годишниот извештај на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и Финансиските извештаи за финансиската година која завршува на 31 декември 2023 година, година која беше предизвикувачка од повеќе аспекти. Успешно совладувајќи ги предизвиците, во 2023 година остваривме одлични резултати со кои ги надминавме и поставените цели и планови, за што работевме професионално, одговорно, совесно и посветено.

Најпрво, истакнувам дека резултатите се постигнати благодарение на сите вработени кои биле и се вклучени во работењето на Друштвото. Членовите на Задолжителниот пензиски фонд Сава пензиски фонд и Доброволниот пензиски фонд Сава пензија плус добиваат адекватна услуга во текот на целата година која ја обезбедува Друштвото, инсистирајќи на високи стандарди на добро корпоративно управување со што обезбедуваме одговорно и транспарентно работење, создавање на доверба, подобрување на ефикасноста на работењето и намалување на ризиците на работењето на Друштвото и на пензиските фондови, а што свое влијание има во сите сегменти на работењето.

Значајно е да се спомене дека, економското опкружување и финансиските пазари останаа предизвикувачки во текот на 2023 година, со драматично променетите услови во глобалното опкружување, во контекст на воената криза во Украина, започнувањето на новата војна на Блискиот исток, во последниот квартал од годината и енергетската криза и високата инфлациона стапка, која се појави како последица на тоа.

Имајќи ги предвид глобалните ризици на пазарите на капитал, може да се забележи дека тргувањето и во текот на 2023 година имаше повеќе волатилни епизоди. Волатилноста на пазарите на капитал во последните два месеци од 2023 година забележаа значително намалување, иако геополитичките настани не беа поволни и придонесоа кон зголемување на неизвесноста во текот на годината, оптимизмот со технолошкиот напредок и појавата на вештачката интелигенција ги движее пазарите во позитивна траекторија.

На локално ниво, последно издадениот Извештај на Европската комисија за Р.С. Македонија не покажува подобрувања кои ќе придонесат до позитивен сентимент во преговорите за членство на државата во ЕУ. Во 2024 година се очекуваат зголемени политички неизвесности поврзани со политичките избори кои се планира да се одржат во вториот квартал од 2024 година.

Македонската економија во услови на висока инфлација во 2023 година мораше да се соочи со рестриктивна монетарна политика на централната банка. Целта на оваа монетарна политика беше одржување на стабилен девизен курс и на среднорочна ценовна стабилност. Мерките на централната банка се поддржани со фискалните мерки кои треба да обезбедат фискална консолидација која нема да му наштети на економскиот раст. Сепак, постојат редица неизвесности во процесот на прилагодување на новите економски состојби.

Пазарот на трудот се карактеризира со влошена ситуација заради одлив на работна сила, кој процес ќе продолжи и со зголемен интензитет, особено доколку дојде до реализација на процесот „отворен Балкан“, што претставува особен предизвик за Управниот одбор да ги задржи квалитетните кадри.

Неизвесноста во поглед на политичките случувања, енергетската криза, инфлација и движења на пазарите продолжуваат и соодветно ќе се мониторираат.

Инвестирањето на средствата на Сава пензиски фонд и Сава пензија плус се базира на долгорочна инвестициска политика која има за цел да обезбеди долгорочно одржлив инвестициски принос за сите членови и има фидуцијарна должност да дејствува во најдобар, долгорочен интерес на членовите на пензиските фондови. Одговорното инвестирање е основен дел од инвестициската стратегија, односно да се спроведува максимизирање на приносите со адекватно, прифатливо ниво на ризик. Тоа секогаш било наша определба и на основа на оваа определба Сава пензиско друштво ги спроведуваше своите инвестициски активности во 2023 година.

Верувам дека овој извештај ќе даде корисно ажурирање за финансиската состојба на Друштвото и фондовите, како и резиме на активностите во однос на членовите и пензионираните членови и целокупните перформанси на Друштвото во текот на минатата година.

Бројот на вработувања, а со тоа и на нови членови во задолжителниот пензиски фонд е стабилен, особено во контекст на актуелните економски состојби. Кај доброволното пензиско осигурување, континуирано се зголемува свеста за можноста да се уплатуваат дополнителни средства со цел да се обезбеди поквалитетно живеење во пензионерските денови, но и понатаму останува најголем предизвик.

Нашите клучни постигнувања и цели и понатаму се поставување на клиентот односно членството во нашиот примарен фокус, преку едуцирана и адекватно структурирана агентска мрежа, преку едукација на членството и пошироката јавност со поголем фокус кон дигитализација, оптимизација на процесите и технолошка модернизација со цел постигнување зголемена продуктивност и трошочна ефикасност.

Во однос на другите пензиски друштва и обезбедување на повисок степен на соработка и подобра корпоративна култура во тек се активности за основање на заедничка асоцијација на пензиски друштва.

Во 2024 година, се планира интензивирање на соработката со деловниот соработник НЛБ Банка, како постоечки соработник и преземање на мерки за побрзо инволвирање на новите соработници Силк Роуд и УНИ Банка.

Благодарение на значајната поддршка што ја добиваме од нашата Групација, големото професионално знаење и искуство, како и одличниот тим, нашето Друштво успешно управува со двата пензиски фонда и придонесува за остварување на основната цел - обезбедување одржлив македонски пензиски систем и соодветен приход за осигурениците по нивното пензионирање.

Основен предизвик и воедно фокус во нашето деловно работење во 2024 година и понатаму е како да го активираме ваквиот потенцијал, доближувајќи ги до граѓаните придобивките и можностите што ги нуди реформираните пензиски систем и обезбедувајќи им ги сите неопходни информации и аргументи со кои би ги мотивирале да донесат вистинска одлука која ќе им овозможи долгорочна лична финансиска стабилност.

При тоа, нашата основна цел и задача е да најдеме најефективни начини со кои ќе им ја објасниме на граѓаните мисијата на нашето Друштво за обезбедување на финансиска сигурност и одржлива иднина за членовите во фондовите со кои управуваме, како и на нашите вработени, деловни партнери и инвеститори. При тоа, нашите главни аргументи за остварување на ваквата мисија се нашата постојана посветеност во градењето и развојот на Друштвото, кое е препознаено по грижата за своите членови, транспарентноста и високите професионални и морални вредности.

Продолжуваме да работиме посветено, одговорно, транспарентно, етички и со висока свест за сите предизвици и неизвесности, насочени кон активности кои значат остварување на нашата визија и мисија за доброто и во интерес на членовите на пензиските фондови, нашиот акционер, сите стеикхолдери (засегнати страни), вработените и целокупната заедница, во која како општествено одговорна фирма сме исто така препознаени.

Снежана Станковиќ
Претседател на Управен одбор

2. Основни податоци

Назив	Сава пензиско друштво а.д. Скопје
Адреса	Мајка Тереза бр. 1 Скопје
Телефон	02/ 5100285, 02/15 500
Телефакс	02/3236 989
Е mail	kontakt@sava-penzisko.mk
Интернет страна	www.sava-penzisko.mk
Матичен број	5989434
Даночен број	4030005551006
Трансакциска сметка	210-059894340105
Основен капитал	130.001.478 МКД
Број на акции	21.200
Органи на управување и надзор	Снежана Станковиќ (Член од 25.08.2023 и Претседател од 01.11.2023 година) Петар Талески (Претседател и член од 01.11.2023 година) Татјана Бојковска (Член од 22.07.2023 година) Коста Ивановски (Член заклучно со 21.07.2023 година) Марија Ѓорѓиевска (Член заклучно со 24.08.2023 година)
	Надзорен одбор: Павел Гојкович (Претседател) Петер Скварча (Член) Рок Мољк (Член) Ерол Хасан (Независен член)
Датум на издавање на дозволи	Одлука за формирање на друштво за управување со пензиски фондови од 04.04.2005 година, издадена од МАПАС
	Одлука за управување со пензиски фонд „Нов пензиски фонд“ – отворен пензиски фонд од 09.06.2005 година, издадена од МАПАС
	Одлука за полноважност на условно одобрение за управување со доброволен пензиски фонд од 03.06.2009 година, издадена од МАПАС
Овластен ревизор	ДИЛОИТ ДОО Скопје
Акционер	Позаваровалница Сава д.д. Љубљана, 100% (бр. на акции: 21.200)
Банка чувар на имот	НЛБ Банка АД Скопје
Регулатор	Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС)

3. Позначајни настани во 2023

И покрај внимателните очекувања за 2023 година и дополнителните геополитички тензии како резултат на настаните во Израел и појасот Газа, водечките светски акциски индекси забележаа солиден раст, пред се водени од растот на најголемите светски компании од секторите Технологија и Комуникации. Оптимизмот беше резултат на новите достигнувања на полето на Вештачка Интелигенција, кои имаат силен потенцијал во иднина да влијаат врз структурни промени во економските текови, но и врз општеството како целина.

Настојувајќи да ја забави стапката на инфлација, Народна Банка спроведуваше мерки на рестриктивна монетарна политика при што ја зголеми референтната каматна стапка шест пати, што беше проследено и со раст на каматите на домашните државни обврзници. Стапката на инфлација забележа значително забавување во споредба со претходната година.

Случувања во Друштвото

Во 2023 година, Друштвото работеше во хибриден модел на работа и промени во Управниот одбор. Кон крајот на годината беше усвоен Деловниот план за 2024 година согласно Стратегијата на Друштвото за период 2023-2027, во која се дефинирани стратешките насоки за развој на Друштвото и стратешките цели, изразени преку квантитативни и квалитативни индикатори за перформанс. Клучните приоритети во периодот до 2027 година, во Друштвото, и пошироко во Сава осигурителна групација ќе бидат во следниве области:

- Клиентот во центар, дигитализација, агент на иднината
- Оптимизација на бизнис процеси
- Одржлив развој

Намалување на надоместокот од придонеси во задолжителниот фонд

Почнувајќи од 01.01.2024 стапката на надоместок од придонеси во задолжителниот фонд, која ја наплаќа Друштвото се намалува од 1,90% на 1,80%. Друштвото ги презеде сите активности за имплементирање на промената.

Извештај за сеопфатна добивка по локални прописи

Година завршена на 31 декември (во 000 МКД)

	2022	2023
Приходи од управување со фондови	294.819	329.542
Приходи од надоместок од придонеси	104.419	116.224
Приходи од надоместок од управување	190.398	213.316
Приходи од надоместок за премин	2	2
Расходи од управување со фондови	(87.596)	(102.238)
Расходи за МАПАС	(41.501)	(42.509)
Расходи за чувар на имот	(17.668)	(17.034)
Расходи за Фондот на ПИОСМ	(5.058)	(5.562)
Трошоци за трансакции	(120)	(152)
Трошоци за маркетинг	(14.665)	(24.846)
Трошоци за агенти	(7.344)	(10.856)
Останати трошоци од управување со фондови	(1.240)	(1.279)
Добивка од управување со фондови	207.223	227.304
Останати приходи на Друштвото	1.173	1.374
Расходи од управување со Друштвото	(95.441)	(113.174)
Трошоци за сировини и други материјали	(2.642)	(2.858)
Трошоци за услуги	(14.930)	(16.182)
Плати, надоместоци за плати и останати трошоци за вработените	(58.037)	(70.023)
Амортизација	(2.772)	(2.417)
Резервирање на трошоци за ризици	(350)	(312)
Останати трошоци од работењето	(16.710)	(21.382)
Финансиски приходи	21.804	33.536
Финансиски расходи	(4.783)	(3.995)
Бруто добивка	129.976	145.045
Данок на добивка	(9.202)	(9.744)
Нето добивка за годината	120.773	135.302
Нето добивка (загуба) од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	(47.540)	3.100
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	928	4
Друга нето сеопфатна добивка (загуба)	(46.612)	3.104
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА	74.161	138.406

Финансиски показатели	2022	2023
ROA по данок	16,9%	17,9%
ROE по данок	17,5%	18,6%
CIR	46,1%	50,4%

Извештај за сеопфатна добивка по меѓународни сметководствени стандарди и меѓународни стандарди за финансиско известување (МСС и МСФИ) *

	Година завршена на 31 декември (во 000 МКД)	
	2022	2023
Приходи од управување со фондови	294.819	329.542
Приходи од надоместок од придонеси	104.419	116.224
Приходи од надоместок од управување	190.398	213.316
Приходи од надоместок за премин	2	2
Расходи од управување со фондови	(82.424)	(94.608)
Расходи за МАПАС	(41.501)	(42.509)
Расходи за чувар на имот	(17.668)	(17.034)
Расходи за Фондот на ПИОСМ	(5.058)	(5.562)
Трошоци за трансакции	(120)	(152)
Трошоци за маркетинг	(14.665)	(24.843)
Трошоци за агенти	(2.172)	(3.228)
Останати трошоци од управување со фондови	(1.240)	(1.279)
Добивка од управување со фондови	212.396	234.934
Останати приходи на Друштвото	1.173	1.372
Расходи од управување со Друштвото	(95.395)	(113.040)
Трошоци за сировини и други материјали	(2.642)	(2.858)
Трошоци за услуги	(9.149)	(11.293)
Плати, надоместоци за плати и останати трошоци за вработените	(57.932)	(70.022)
Амортизација	(7.533)	(7.172)
Резервирање на трошоци за ризици	(350)	(312)
Останати трошоци од работењето	(17.789)	(21.384)
Финансиски приходи	21.804	36.474
Финансиски расходи	(4.783)	(4.096)
Бруто добивка	135.195	155.642
Данок на добивка	(9.730)	(10.507)
Нето добивка за годината	125.464	145.135
Нето добивка (загуба) од повторно вреднување на хартии од вредност расположиви за продажба	(47.540)	3.100
Актуарски добивки (загуби) на дефинирани планови за користи на вработени	928	4
Друга нето сеопфатна добивка (загуба)	(46.612)	3.104
ВКУПНА НЕТО СЕОПФАТНА ДОБИВКА	78.852	148.239
Финансиски показатели	2022	2023
ROA по данок	17,1%	18,8%
ROE по данок	18,1%	19,8%
CIR	44,3%	48,2%

Споредбени избрани финансиски податоци за работењето на Друштвото за 2023 година по локална регулатива и по МСФИ и причини за разликите

	Локална регулатива	МСС/МСФИ	Разлика (локална регулатива/ МСФИ)
000 МКД			
Избрани финансиски податоци			
Вкупни приходи	364.450	367.386	(2.936)
Вкупни расходи	219.405	211.744	7.661
Данок на добивка (тековен)	9.744	9.744	0
Данок на добивка (одложен)	0	763	(763)
Нето добивка од тековното работење	135.302	145.136	(9.834)
Вкупен капитал	760.295	773.758	(13.463)
Вкупни средства	797.405	815.899	(18.494)
Вкупни обврски	37.110	42.141	(5.031)
ROA по данок	17,9%	18,8%	(0,9 пп)
ROE по данок	18,6%	19,8%	(1,2 пп)
CIR	50,4%	48,2%	2,2 пп

Друштвото изработува финансиски извештаи по МСС и МСФИ, за целите на изработка за консолидираните финансиски извештаи на Сава Осигурителна Групација.

Разликите во финансиските податоци по локални прописи и по МСС/МСФИ произлегуваат од следното: за целите на изработка на консолидираните финансиски извештаи на Сава Осигурителна Групација, Друштвото вон книговодствено:

- Врши разграничување на агентските трошоци, кои произлегуваат од провизии за агентите согласно дефинирани критериуми, и се однесуваат на задолжителниот и на доброволниот фонд;
- Евидентира Договор за оперативен наем, согласно барањата на МСФИ16;
- Евидентира финансиските инструменти согласно барањата на МСФИ9.

4. Мисија, визија, стратешки насоки и цели

4.1. Мисија, визија, вредности

Мисија

Обезбедување на финансиска сигурност и одржлива иднина за нашите членови, нашите вработени, нашите партнери и нашите сопственици. Преку раст на вредноста на пензиските заштеди се стремиме да обезбедиме соодветна пензија за нашите членови. На вработените им овозможуваме професионален и личен развој, а на сопствениците соодветен поврат на капиталот. Преку одговорно работење ние креираме вредност за општеството.

Визија

Посветено работиме и градиме Друштво кое е препознаено по грижата за своите членови, транспарентноста и високите морални вредности, како и по својата активна улога во одржливоста на пензискиот систем, човечката околина и општеството во целина.

Вредности

- Високи стандарди за корпоративно управување базирано на принципите на посветеност, одговорност, транспарентност и етика.
- Трајно партнерство со членовите базирано на едукација, етичко работење и доверба.
- Високи професионални стандарди, корпоративни вредности, компетенции во управувањето со инвестициите и ризиците, обезбедување на фидуцијарна одговорност на сите нивоа, силни внатрешни контроли и ревизија.
- Добрата работна средина, културата на нашите вработени и нивниот континуиран професионален и личен развој се предуслов за градење на нашиот тим.

4.2. Стратешки насоки

Клучните стратешки насоки, дефинирани во петгодишниот Стратешки план на Друштвото се дигитализација, оптимизација и технолошка модернизација со цел поставување на клиентот во центар, развој на силна агентска мрежа (агенти на иднината), рационализација на деловните процеси преку ефикасно користење на новите ИТ технологии, овозможување на побрза комуникација со клиентите и намалување на фиксните трошоци, одржлив развој со стратегија насочена кон намалување на емисијата на стакленички гасови.

5. Корпоративно управување, акционерски капитал и сопственичка структура

5.1. Корпоративно управување

Корпоративното управување во Друштвото претставува збир на правила со кои се уредуваат начинот, постапките и процесите преку кои Управниот, Надзорниот одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности и раководните лица во Друштвото, донесуваат одлуки во врска со управувањето на Друштвото и пензиските фондови, како и начинот на следење на имплементацијата на тие одлуки.

Целта на доброто корпоративно управување е обезбедување одговорност и транспарентност во работењето на Друштвото, создавање на доверба меѓу Управниот и Надзорниот одбор и заинтересираните субјекти, особено членовите на пензиските фондови и подобрување на ефикасноста на работењето на Друштвото и пензиските фондови.

Собрание на акционери

Во текот на 2023 година беа одржани две седници.

Годишното собрание беше одржано на 29.03.2023 година при што Собранието ги усвои редовните точки за работа, како и нов Кодекс за корпоративно управување на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

На Собранието одржано на 05.12.2023 година беа усвоени: Одлука за констатирање на престанок на функција на член Надзорен одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје и Одлука за избор на член на Надзорен одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

Надзорен одбор

Во текот на 2023 година, Надзорниот одбор на Друштвото го сочинуваа 4 (четири) членови, од кои еден независен и тоа:

Павел Гојкович

Претседател на Надзорен одбор

Вработен на местото: Овластено лице на Управата на Позаваровалница Сава д.д., Љубљана.

Дејност: Реосигурување.

Членство во органи на управување и надзор: член на Надзорен одбор на Заваровалница Сава д.д. Марибор, член на Надзорен одбор на Сава животна осигурување а.д.о. Белград, член на Надзорен одбор на Сава покојнинска дружба д.д. Марибор и член на Надзорен одбор на Вита животна осигурување д.д. Љубљана.

Петер Скварча

Член на Надзорен одбор

Вработен на местото: Член на Управата на Позаваровалница Сава д.д., Љубљана.

Дејност: Реосигурување.

Членство во органи на управување и надзор: член на Надзорен одбор на Заваровалница Сава д.д. Марибор, неизвршен член на Одбор на директори на Сава Осигурување АД Скопје и Претседател на Надзорен одбор на Сава неживотно осигурување а.д.о. Белград.

Рок Мољк

Член на Надзорен одбор

Вработен на местото: Директор на деловен центар за осигурување, продажба и управување со групацијата во Позаваровалница Сава д.д., Љубљана.

Дејност: Реосигурување.

Членство во органи на управување и надзор: член на Надзорен одбор на Сава покојнинска дружба д.д. Марибор, член на Одбор на директори на „Илирија“ АД Приштина, член на Одбор

на директори на „Илирија Лајф“ АД Приштина и Претседател и неизвршен член на Одбор на директори на Сава Осигурување АД Скопје.

Ерол Хасан

Независен член на Надзорен одбор

Вработен на местото: Адвокат, Адвокат Ерол Хасан Скопје.

Дејност: Адвокатски дејности.

Членство во органи на управување и надзор: /

Надзорниот одбор на Друштвото е составен од најмалку четири члена кои ги избира Собранието на акционери, кои по изборот треба да бидат одобрени од страна на МАПАС, при тоа водејќи грижа за балансиран состав, експертски знаења и адекватна персонална квалификација на членовите. Најмалку еден од членовите на Надзорниот одбор е независен член.

Примања

Во 2023 година, членовите на Надзорниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, остварија бруто примања од заснован работен однос кај други работодавачи, кои се наведени во текстот погоре, и тоа:

- Плата: 29.789 илјади МКД
- Надоместоци на плата: 3.811 илјади МКД
- Бонус: 910 илјади МКД
- Осигурување: 730 илјади МКД
- Други права: 1.213 илјади МКД

Улога и надлежности

Водечката улога во рамките на системот на корпоративното управување ја има Надзорниот одбор кој ги дефинира мисијата и целите на Друштвото, ги застапува интересите на Друштвото, обезбедувајќи заштита на акционерите. Надзорниот одбор врши контрола и надзор врз управувањето со Друштвото и пензиските фондови што го врши Управниот одбор, одговорен е да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Друштвото и пензиските фондови, одговорен е за утврдување на стратегијата на Друштвото и пензиските фондови, навремено и точно финансиско известување на МАПАС, утврдување на деловните приоритети и насочување на работењето на Управниот одбор.

Во 2023 година, Надзорниот одбор одржа 14 седници.

Управен одбор на Друштвото

Снежана Станковиќ

Член на Управен одбор од 25.08.2023 година и Претседател на Управен одбор од 01.11.2023 година

Образование: дипломиран правник

Стручен профил: Снежана Станковиќ (1970) професионалната кариера ја започнува во областа на областа на правото и адвокатурата, вклучувајќи и раководна позиција на работно место Генерален секретар на Владата на РСМ, по што од 2007 година е самостоен адвокат, основач на адвокатска канцеларија. Во периодот од септември 2019 до мај 2023 година беше ангажирана од страна на Друштвото со Договор за правна помош и застапување.

Од 25 август 2023 година работи во Друштвото како член на Управен одбор, а од 01.11.2023 година ја извршува и функцијата на Претседател на Управен одбор на Друштвото. Во деловната кариера има богато професионално искуство стекнато во три децениската работа во адвокатурата и правото. Поседува и Уверение за положен правосуден испит, Потврда за положен нотарски испит и Уверение за положен стручен испит за застапници за заштита на индустриската сопственост.

Функцијата на Член на Управен одбор ја извршува во прв мандат.

Почеток на мандат: 25.08.2023 година.

Членство во органи на управување и надзор: член на Управен одбор Асоцијација за е-трговија на Македонија АЕТМ Скопје, член на Управен одбор на Здружение на граѓани – Движење за поддршка на креативноста Иво Лауренчиќ Скопје и член на Надзорен одбор на Вита С Холдинг ДОО Скопје.

Дополнителни обврски: именувана е за Арбитар на листата на арбитри на Постојаниот избран суд – Арбитража при Стопанската комора на Северна Македонија.

Д-р Петар Талески, FRM

Претседател на Управен одбор и Член на Управен одбор од 01.11.2023 година

Образование: Доктор по економски науки

Стручен профил: Д-р Петар Талески (1978) професионалната кариера ја започна во НИП Нова Македонија А.Д. Скопје, по што продолжува во финансискиот сектор во Германско Македонски фонд и МЕБ Банка Сарајево и НЛБ Банка АД Скопје. Од јуни 2005 година раководеше со Секторот за продажба и маркетинг во Друштвото, а од 2013 година со Секторот за управување со ризици и позадински операции. Во деловната кариера стекна богато искуство во областа на финансиите и банкарството, продажбата, маркетингот и управувањето со ризици. Поседува и сертификати за работење со хартии од вредност, инвестиционо советување и корпоративно управување.

Во 2019 година за прв пат беше избран за член на Управен одбор на Друштвото, а од 01.06.2022 година ја вршеше функцијата на Претседател на Управен одбор. На 10.03.2023 година беше реизбран за член на Управен одбор и повторно именуван за Претседател на Управен одбор. Функцијата Претседател на Управен одбор ја извршуваше заклучно со 31.10.2023 година.

Почеток на втор мандат: 27.05.2023 година.

Членство во органи на управување и надзор: /

Татјана Бојковска, CFA, CAIA, CIPM
Член на Управен одбор, од 22.07.2023 година

Образование: дипломиран економист, Овластен финансиски аналитичар, CFA, дезигнација Овластен аналитичар за алтернативни инвестиции, CAIA и Сертификат за мерење на инвестициски перформанси, CIPM

Стручен профил: Татјана Бојковска (1981) професионалната кариера ја започнува во областа ревизијата во БДО Македонија, а продолжува во банкарскиот сектор во Централна Кооперативна Банка АД. Од октомври 2012 година работи во Друштвото како Управувач со ризици. Ја извршуваше функцијата на одговорно лице за управување со ризици на пензиските фондови со кои управува Друштвото од 17.05.2013 година кога беше одобрена од страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и последователно како лице одговорно за инвестиционите одлуки во Друштвото одобрена од Агенцијата на 29.07.2020 година. Од септември 2019 година раководеше со Секторот за управување со ризици, а од 31 јули 2020 раководеше со Секторот инвестиции. Во деловната кариера стекна богато искуство во областа на ревизијата, финансиски консалтинг, контролинг, управување со ризици, управување со портфолија и инвестирање на средствата. Поседува и Уверение за положен стручен испит за Инвестиционо советување издадено од Комисијата за хартии од вредност на РСМ. Функцијата на Член на Управен одбор ја извршува во прв мандат.

Почеток на мандат: 22.07.2023 година.

Членство во органи на управување и надзор: /

Коста Ивановски ја извршуваше функцијата член на Управен одбор заклучно со 21.07.2023 година, а **Марија Ѓорѓиевска** ја извршуваше функцијата на член на Управен одбор на Друштвото заклучно со 24.08.2023 година.

Улога и надлежности

Управниот одбор го претставува и застапува Друштвото и пензиските фондови и раководи со нивната работа и има најшироки овластувања во управувањето, вршењето на сите работи поврзани со водењето на работите, тековните активности и дејствува во сите околности од име на Друштвото и пензиските фондови во рамките на предметот на работењето, освен за оние за кои е потребна согласност од Надзорен одбор.

Управниот одбор работи и одлучува на редовни седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно. Покрај редовните седници, Управниот одбор одлучуваше и секојдневно со одлуки надвор од седница. Во 2023 година, Управниот одбор одржа 18 седници.

Управниот одбор ги извршуваше надлежностите предвидени со Статутот на Друштвото и Деловникот за работење и надлежност на Управниот одбор, се грижеше за тековното работење на Друштвото, воспоставување на структура на добро корпоративно управување, ги извршуваше одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор, донесуваше општи акти, ја утврдуваше стратегијата, деловната политика и годишниот план на Друштвото, го контролираше инвестирањето на средствата на Друштвото и пензиските фондови. Управниот одбор се грижеше за обезбедување на услови за работење на Друштвото во согласност со прописите, управување и следење на ризиците на кои е изложено Друштвото.

Примања

Во 2023 година, членовите на Управниот одбор на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, остварија бруто примања од работен однос во Сава пензиско друштво а.д. Скопје, и тоа:

- Плата: 10.003 илјади МКД
- Надоместоци на плата: 0 МКД
- Бонус: 2.120 илјади МКД
- Осигурувања: 1.437 илјади МКД
- Други права: 2.046 илјади МКД

Во 2023 година, членовите на Управниот одбор на Друштвото, не остварија примања (плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права), од членство во органи на управување на други Друштва и од работен однос кај други работодавачи.

Одбор за управување со инвестиции

Одборот е постојано, стручно, координативно и советодавно тело на Управниот одбор, што Управниот одбор го формира од редот на своите членови и други лица. Во составот на Одборот за управување со инвестиции се именувани лица со високо стручни познавања од областа на инвестирањето и управувањето со ризиците.

Одборот за инвестиции работи на седници кои се одржуваат најмалку еднаш месечно. Во текот на 2023 година Одборот одржа 12 редовни седници.

Одборот за инвестиции ги следеше и анализираше: информациите за состојбите на финансиските пазари и пазарот на капитал во Република Северна Македонија, ЕУ, земјите членки на ОЕЦД и пошироко, основните показатели за управувањето со инвестициите на фондовите, структурата на инвестициското портфолио на фондовите, ризиците поврзани со инвестирањето на средствата, законски и интерно поставени лимити за инвестирање на средствата.

5.2. Фидуцијарна должност

Членовите на Управен одбор, Надзорен одбор и раководните лица во Друштвото имаат фидуцијарна должност да работат единствено во корист на интересите на членовите и на пензионираниите членови на пензиските фондови со кои управува Друштвото, која ја спроведуваат со примена на високи стандарди на етика и интегритет и без конфликт на интереси.

Друштвото обезбедува примена на фидуцијарната должност од стана на секој вработен и ангажирано лице во Друштвото.

5.3. Кодекс за добро корпоративно управување

Во Кодексот за добро корпоративно управување на Сава пензиско друштво а.д. Скопје пропишани се правила, стандарди и принципи, согласно кои се воспоставени практики на добро корпоративно управување во Друштвото. Правилата за добро корпоративно управување во целост се применуваа во работењето на Друштвото во 2023 година.

Друштвото има воспоставено ефикасен систем на поплаки од членовите на пензиските фондови, систем за контрола на усогласеност на работењето на Друштвото и пензиските фондови со прописите, систем на идентификација, мерење и управување со ризици во работењето.

Водејќи се од правилата и стандардите за управување и раководење на органите, Друштвото го зголемува нивото на доверба кај вработените, членовите, пензионираните членови и потенцијалните членови на пензиските фондови со кои управува.

Друштвото го применува Кодексот на управувачи на средства на CFA Institute, со што ја потенцира посветеноста кон висок степен на етичност и професионализам во управувањето со средствата на членовите и пензионираните членови. Друштвото е трет правен субјект од регионот кој ја има усвоено примената на овој Кодекс, со која се вброи на листата на финансиски институции на која се наоѓаат реномирани глобални институционални инвеститори.

5.4. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија е организирана како независен организационен дел, функционално и организациски издвоен од останатите делови на Друштвото, непосредно одговорен за својата работа пред Надзорниот одбор на Друштвото. Внатрешната ревизија ги извршува своите активности во согласност со законската регулатива за пензиски фондови, Политиката за внатрешна ревизија на Друштвото, етичкиот Кодекс и меѓународните стандарди за внатрешна ревизија.

Основната цел на работењето на внатрешната ревизија е преку своите прегледи да обезбеди превентивна, целосна и континуирана контрола на работењето на Друштвото и фондовите, да даде разумно уверување на Управниот и Надзорниот одбор дека Друштвото и фондовите работат согласно законските, подзаконските и интерните акти, дека сметководствената евиденција и финансиските извештаи на Друштвото и фондовите се точни и потполни, дека воспоставениот систем на внатрешни контроли и управувањето со ризиците адекватно и ефикасно делуваат.

Внатрешната ревизија во 2023 година ги спроведуваше ревизорските активности врз основа на Годишниот план за работа за 2023 година. Планирањето на ревизорските прегледи е засновано на документирана процена на ризиците на сите процеси карактеристични за Друштвото и фондовите со цел, определување на приоритетните подрачја за ревизија во 2023 година.

Во текот на 2023 година, Секторот за внатрешна ревизија изврши 9 (девет) редовни ревизии.

По секој завршен преглед, внатрешната ревизија доставуваше конечни ревизорски извештаи до Управниот одбор и ревидираните организациони единици во кои препорачуваше мерки и

даваше предлози за одредени подобрувања на ефективноста на процесите, контролните системи и општата ефикасност на работење на Друштвото и фондовите.

Врз основа на сите наоди до кои дојде внатрешната ревизија при спроведување на ревизорските прегледи во 2023 година оцени дека, управувањето со организацијата, клучните ризици и интерните контроли во Друштвото генерално се добри.

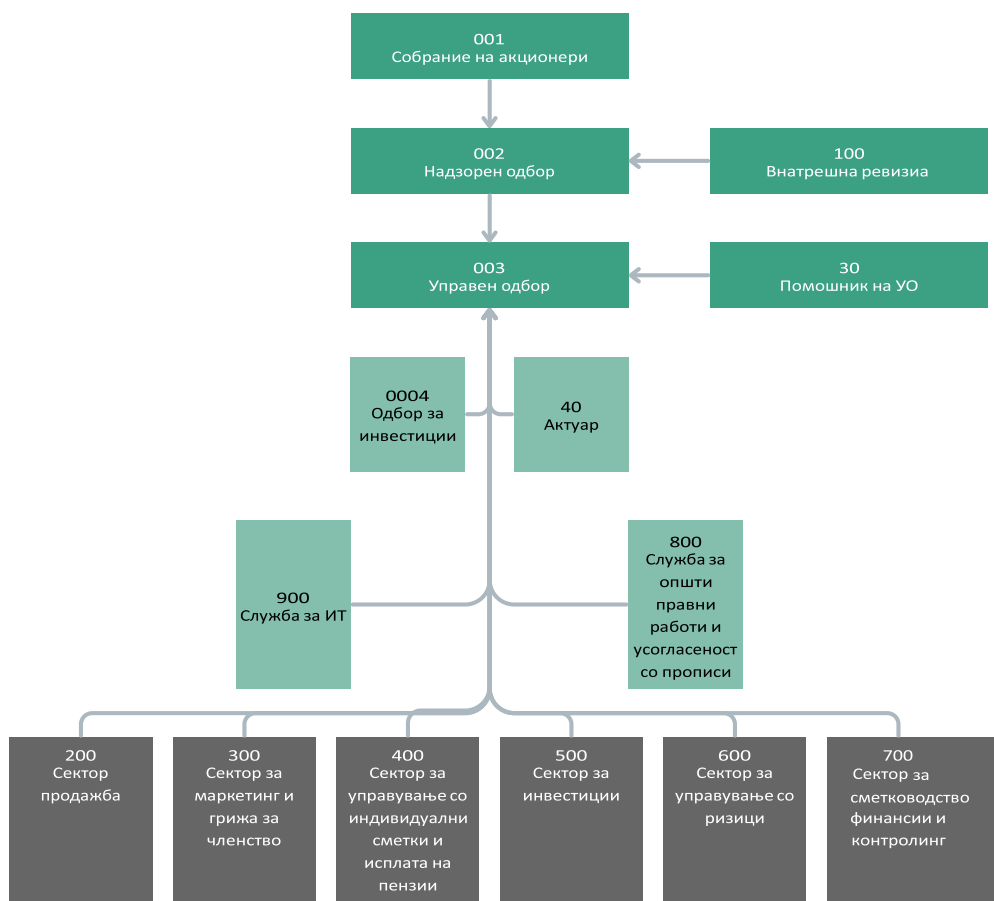
Севкупната добра оценка се должи на тоа што во ревидираните процеси не беа утврдени наоди кои носат високи ризици или бројни наоди со среден ризик, поради слабости во управувањето на организацијата или отсуство на внатрешни контроли, кои би го попречиле остварувањето на деловните и стратешки цели на Друштвото и фондовите.

За позначајните констатации, ризици и препораки од ревизорските прегледи, внатрешната ревизија на квартална основа го известуваше Надзорниот одбор и Управниот одбор на Друштвото, како и за тековниот статус на отворените препораки, мерките и активностите на Управниот одбор за нивна реализација.

6. Организациона поставеност

Организационата поставеност на Друштвото е предмет на континуирана преоценка на Управниот одбор, кој го следи работењето и донесува одлуки за реорганизирање во зависност од оперативните потреби.

Актуелната организациона структура на Друштвото е следна:

7. Деловна етика

7.1. Етички кодекс

Етичкиот кодекс на Друштвото ги опфаќа највисоките стандарди на интегритет, професионалност, морални принципи и правилата на однесување на членовите на Надзорен одбор, Управен одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности, раководните лица и вработените во Друштвото.

Во Друштвото е воспоставен ефикасен систем на контрола на усогласеноста во работењето со прописите. Со истиот се обезбедува соодветна примена на прописите во работењето, а воедно се намалуваат ризиците од неусогласеност во работењето со законската регулатива.

Друштвото ги презема и сите потребни мерки за спречување на злоупотреба на информациите добиени како резултат на службената положба од страна на лицата кои имаат пристап до информации за инвестирање на средствата на пензиските фондови.

7.2. Усогласеност со прописи

Системот за обезбедување и на контрола на усогласеноста во работењето на Друштвото и пензиските фондови со прописите, се практикува преку дефинирано старателство на прописите. Во 2023 година функционираше континуирано, со примена на комбиниран модел

на работење при што е зголемен бројот на вработените кои работат во канцеларија, а дел од вработените ја користат можноста за комбинирана работа и работа од дома.

Во врска со регулативата која беше донесена во 2023 година, Старателите навремено изготвуваа известувања кои беа разгледувани на седници на Управен одбор и со тоа континуирано и тековно го информираа Управниот одбор, за измените и активностите кои треба да ги преземе Друштвото.

Воспоставениот систем на следење и информирање во областа на усогласеноста со законската регулатива овозможува брзо откривање појави на законска неусогласеност и донесување благовремени и ефикасни мерки за нивно отстранување.

7.3. Спречување перење пари

Друштвото има усвоено и применува Програма за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело, како и Проценка на ризик од перење пари, одржува обуки од таа област, соработува со надлежните институции и во целост ги има имплементирани сите инструменти кои произлегуваат од законската регулатива и се однесуваат на ефикасно откривање и спречување перење пари. Целта на Друштвото е да оневозможи доброволниот пензиски фонд со кој управува да биде искористен за спроведување на нелегални активности.

8. Деловни политики

8.1. Политика на вложувања на средствата на Друштвото

Друштвото ги инвестира своите слободни парични средства согласно законската регулатива и интерните акти. Слободните средства на Друштвото се инвестирани во должнички инструменти издадени од државата и банкарски депозити.

Основните принципи при вложувањето на средствата на Друштвото се: сигурност на средствата, диверзификација на ризикот и одржување на адекватна ликвидност на Друштвото. Основна цел на инвестирањето на средствата на Друштвото е долгорочно остварување принос со истовремено одржување на прифатливо ниво на ризик.

Во 2023 година, Друштвото инвестираше поголем дел од средствата во должнички хартии од вредност заради добриот принос и помалку во депозити.

Основни критериуми кои се користеа при избор на одделни видови инструменти се следните:

- Должнички инструменти: стапка на принос до доспевање (YTM), валута, траење и рок до доспевање.
- Депозити во банки:

- Критериуми за избор на банка: се користат лимитите на изложеност кон поединечни банки, кои се утврдени врз основа на модел за класификација на квалитет на банки кој се применува на ниво на Сава Осигурителна Групација, а во функција на управување со кредитниот ризик;
- Критериуми за избор на конкретен депозитен аранжман: стапка на принос – каматна стапка, вид на каматна стапка (фиксна или варијабилна), валута, рок до доспевање, посебни клаузули во договорот и сл.

При избор на инструмент, особено се има предвид валутата на инструментот, за што изборот се врши согласно направената анализа на односот меѓу:

- Каматните стапки на инструментите во денари и евра и
- Валутниот ризик, кој произлегува од оценката на веројатноста за промена во курсот на денарот и кој би резултирал во намалување на главнината на Друштвото под законски минималната главнина изразена во евра.

8.2. Политика на дивиденди

Усвојувањето на Годишната сметка и Годишниот извештај за работењето на Друштвото е предмет на расправа и одлучување на Годишното собрание на акционери на Друштвото. По разгледување и усвојување на Годишната сметка и Годишниот извештај, Собранието на акционери одлучува за распоредување на добивката.

Во 2023 година, исплатена е дивиденда во износ од 67,7 милиони денари, согласно Одлуката за распределба на нераспределена (акумулирана) добивка на Друштвото за 2022 година, донесена на Собранието на акционери.

8.3. Управување со капитал

Друштвото треба да обезбеди минимален износ на капитал зависно од висината на средствата на фондовите со кои управува. Нивоата на средства на фондовите и потребниот минимален капитал, за дадено ниво на средства, се дефинирани во законската регулатива. Определба на Друштвото е потребниот минимален капитал да го обезбедува од сопствени средства.

Во процесот на стратешко планирање, се утврдува очекуваното движење на средствата на фондовите во планскиот период и потребниот капитал, врз основа на што се утврдуваат изворите на средства и се дефинира инвестиционата политика и политиката на исплата на дивиденди во планскиот период, на начин кој ќе овозможи обезбедување на минималниот законски капитал.

8.4. Политика на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина

Во пасивата на Друштвото на ден 31.12.2023 година, обврските учествуваат со 4,7%, од кои најголем дел се краткорочни обврски. Односот на долгорочниот долг на Друштвото спрема основната главнина во 2023 година изнесуваше 4% и нема значителни промени во однос на 2022 година.

8.5. Големи зделки

Друштвото, во 2023 година, немаше зделки со кои стекнува или отуѓува имот на Друштвото чија вредност изнесува над 20% од книговодствената вредност на имотот на Друштвото, определена врз основа на последните финансиски извештаи на Друштвото.

9. Пазарите на капитал во 2023 година

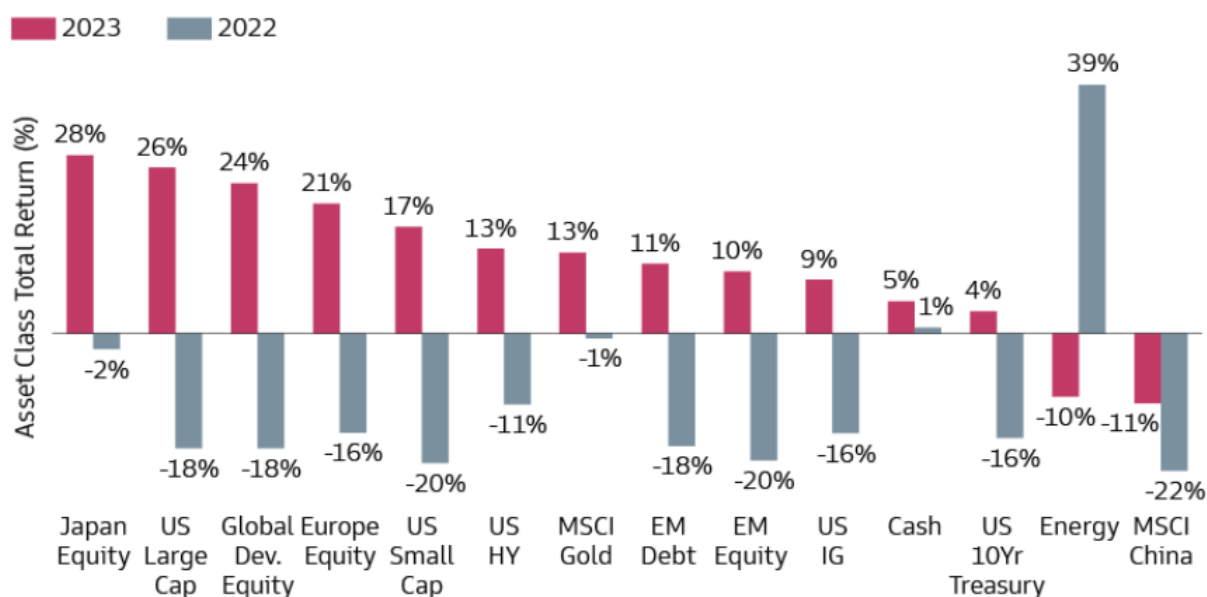
9.1. Глобални макроекономски и пазарни движења

За повеќето инвеститори, 2023 година го означи долгоочекуваното закрепнување кога станува збор за перформансите на пазарот на акции и обврзници по бруталната 2022 година. Пазарниот сентимент беше доста променлив во годината, под влијание на загриженоста околу рецесија на почетокот на годината, наратив за повисоки каматни стапки подолго време потоа, за да фокусот на крајот од годината се насочи кон очекувањата за кратења на каматните стапки. Позитивната корелација помеѓу акциите и обврзниците беше во полза на инвеститорите, имајќи предвид дека раст остварија и двете класи.

Како резултат на комбинацијата на солидни макроекономски индикатори, помали инфлациски притисоци, корпоративни профити кои беа подобри од очекувањата и извесен крај на рестриктивната монетарна политика на водечките централни банки, MSCI World Index се зголеми за 24,4% во 2023 година. Технолошките акции (и growth stocks пошироко) пораснаа благодарение на очекувањата за повеќекратно намалување на каматните стапки во 2024 година, заедно со подемот на темите поврзани со вештачка интелигенција. MSCI World Growth Index оствари раст од 37,3%, додека MSCI World Value Index значително помалку, односно само 12,4%.

Во меѓувреме, инвеститорите во обврзници здивнаа откако избегнаа трета последователна година со загуби. Приносите на обврзниците се намалија, па така Bloomberg Barclays Global Aggregate Index 2023 година ја заврши со добивка од 5,7%. Во САД, приносите на 10-годишните државни обврзници ја завршија годината на иста позиција како и почетокот: приносот се искачи од најниското ниво од приближно 3,3% во април, на највисоко ниво во последните 16 години близу 5% во октомври, пред да падне под 3,9% на крајот од годината. Берзанските стоки беа outlier со тоа што Bloomberg Commodities индексот оствари пад од 7,9% во 2023 година по возбудата од 2022 година која кулминираше со раст од 16,1%.

Преглед на реализираните приноси по различни класи на инструменти

Во поглед на валутите, во 2023 година беше забележана апрецијација на еврото во споредба со јапонскиот јен и американскиот долар, додека истото депрецирало во споредба со британската фунта и швајцарскиот франк.

9.2. Домашни макроекономски и пазарни движења

Народната Банка и во текот на 2023 година продолжи со рестриктивната монетарна политика, при што во 6 наврати ја зголеми референтната каматна стапка, искачувајќи ја до ниво од 6,30%. Паралелно со зголемувањето на референтната стапка следеше зголемување и на каматните стапки на кредитот преку ноќ до ниво од 6,80%, и на расположливите депозити преку ноќ и на седум дена до 4,20% и 4,25% соодветно. Банкарскиот сектор е стабилен, а резултатите од стрес-тестовите укажуваат дека банките имаат капацитет да се справат со можните шокови. Банките се релативно високо ликвидни и адекватно капитализирани, а износот на нефункционални кредити е на историско најниско ниво. За стабилноста придонесуваат и мерките на НБ, преку воведување на противцикличен заштитен слој на капиталот, зголемени стапки на задолжителна резерва за девизните обврски, како и дополнителни макрупудентни мерки со кои се ублажуваат потенцијалните ризици. Движењата на домашниот девизен пазар се стабилни, а девизните резерви се оценуваат дека се во сигурна зона и се доволни за да ги задоволат потребите за девизна ликвидност и одржување на курсот денар/евро.

Во доменот на фискалната политика, Министерството за финансии ја усвои новата фискална стратегија 2024-2028 година, со која се предвидува фискална консолидација со постепено намалување на буџетскиот дефицит и на јавниот долг. Реализацијата на приходите и расходите во Буџетот се одвиваше согласно планот, и за првпат оваа година после подолг период македонската Влада не направи ребаланс на Буџетот за 2023 година. Редовната пракса на издавање континуирани државни хартии од вредност продолжи и во текот на оваа година, но тоа што е ново е што за првпат Министерството издаде граѓанска обврзница, а беше издадена и првата зелена обврзница. Каматните стапки на примарните аукции на државни хартии од вредност забележаа нагорно придвижување од 0,75 процентни поени, додека пак на меѓународниот пазар на капитал приносите по кои се тргуваа македонските еврообврзници на крајот од годината беа пониски за 1,2 п.п. во однос на јануари 2023 година.

Во делот на макроекономските индикатори, според последните податоци на Државниот завод за статистика, стапката на раст на бруто-домашниот производ во третиот квартал од 2023 година изнесува 1,2%. Индустриското производство на годишно ниво, ноември 2023 година во однос на ноември 2022 година, забележа пад од 2,3%, а во периодот јануари - ноември 2023 година во однос на јануари-ноември 2022 година бележи минимално зголемување од 1,3%. Трговската размена, изразена во евра, јануари - ноември 2023 година во однос на јануари - ноември 2022 година е намалена за 4,8%, при што извозот расте со 0,2% додека увозот е намален за 8,3%. Покриеноста на увозот со извоз за овој период изнесува 75,2%.

Инфлаторните притисоци во текот на годината постепено се намалуваа, а според најновите податоци трошоците за живот во декември 2023 во однос на ноември 2023 година забележаа инфлаторно движење од 0,2%. Гледано пак на годишно ниво, поради повисоката споредбена основа, инфлацијата во декември 2023 година во однос на декември 2022 година бележи позначително намалување и изнесува 3,60%. На кумулативно ниво, јануари-декември 2023 година во однос на јануари декември 2022 година, инфлацијата изнесува 9,4%.

10. Членство

10.1. Членство во задолжителниот фонд

Во задолжителниот фонд, заклучно со 31.12.2023 година има 258.595 отворени сметки и потсметки. Во 2023 година, има прилив на 3.318 члена по основ на склучени договори за членство и реализирани премини во ЗПФ, приливот од распределени членови изнесува 8.636 члена, 4.951 членови преминале во други пензиски фондови, а 242 се исплати по основ на пензија и наследство.

Нето зголемувањето на годишно ниво изнесува 3.341 нови сметки и потсметки, но е под планираното (3.582) согласно планот за 2023 година.

Период	Нето промена на членство	Вкупно членови
2021 Σ	4.119	251.241
2022 Σ	4.013	255.254
2023 Σ	3.341	258.595

10.2. Членство во доброволниот фонд

Во доброволниот фонд, вкупниот број на членови заклучно со 31.12.2023 година изнесува 13.910, од нив 9.555 се со индивидуално членство, а 4.355 се членови вклучени во професионални пензиски шеми. Во 2023 година, во доброволниот фонд се зачлениле 1.224 нови членови, а фондот има одлив од 328 членови. Во споредба со 2022 година остварениот прилив на бруто уплати во 2023 година е повисок за 19,50%.

Период	Нето промена на членство	Вкупно членови
2021 Σ	1.063	12.128
2022 Σ	886	13.014
2023 Σ	896	13.910

10.3. Деловно окружување

Капитално финансираното пензиско осигурување претставува втор сегмент по големина во финансискиот систем на РС Македонија, по банкарскиот систем. Во задолжително пензиско осигурување до 31.12.2023 година пристапиле 593.023 членови, од кои во Сава пензиски фонд пристапиле 258.595 или 43,61% од вкупниот број на членови. Споредено со 31.12.2022 година, нето средствата на задолжителниот пензиски фонд продолжија да се зголемуваат, со раст од 17%, односно околу 143 милиони ЕУР.

Во доброволното пензиско осигурување до 31.12.2023 година пристапиле 31.500 члена, од кои 13.910 се во Сава пензија плус, што претставува 44,16% од вкупниот број на членови. Пазарното

учество во вкупните нето средства изнесува 49,20%. Споредено со 31.12.2022 година, нето средствата на доброволниот пензиски фонд продолжија да се зголемуваат, со раст од 18,37%, односно околу 4,45 милиони ЕУР.

Усложнувањето на макроекономските услови на глобално ниво предизвикано од војната во Украина го продолжија растот на исплатите и во првиот и вториот квартал од 2023 година, но во третиот квартал се постигнува рамнотежно ниво на исплати. Зголемената конкуренција на пазарот на доброволно пензиско осигурување, како и растот на каматните стапки на банкарските депозити предизвикаа понизок обем на уплати споредено со планираните во првите три квартали од 2023 година. Во четвртиот квартал од 2023 година значително се зголемува нивото на уплати, со што се реализира планот за уплати во 2023 година со ниво на реализација од 103,4%.

11. Агентска мрежа

Во текот на 2023 година, агентската мрежа на Друштвото ја сочинуваа просечно 391 активни агенти.

Агентската мрежа на Друштвото ја покрива целата територија на Државата, со акцент на продажните места на Друштвото во просечно активни 46 експозитури на Деловниот соработник НЛБ Банка АД Скопје, 20 продажни места кај Деловниот соработник Сава Осигурување АД Скопје и 10 на Стопанска банка а.д. Битола. Во 2023 година како нов Деловен соработник започна со работа и Силк Роуд банка а.д. Скопје со 9 продажни места низ државата.

Понатамошната соработка со деловните соработници ќе овозможи членовите и сите заинтересирани граѓани да се информираат и добијат целосна услуга за пензиското осигурување и преку продажните места на НЛБ Банка, Сава Осигурување, Стопанска банка Битола и Силк Роуд Банка. И во иднина ќе се работи на зголемувањето на бројот на продажни места во подружниците на деловните соработници, преку кои ќе се вршат работи на маркетинг за Сава пензиско друштво а.д. Скопје, како и активирање на нови соработки.

Со покривање на целата територија на Државата, се обезбедува можност за директен контакт со секој член и лично присуство на лиценциран агент при склучување на договори за задолжително и доброволно пензиско осигурување, како и обезбедување на сите други значајни услуги од капитално финансирано пензиско осигурување како: исплата на пензии и пензиски надоместоци, наследување на средства, ажурирање на лични податоци и други услуги.

Во продажните места, членовите и потенцијалните членови преку професионални финансиски советници кои располагаат со лиценци и познавања за најразлични финансиски производи можат да добијат компетентна и стручна информација за избор на соодветен финансиски производ за нивните потреби.

11.1. Обука на агентите

Друштвото спроведуваше континуирана обука на лицата кои вршат работи на маркетинг и во 2023 година одржани се повеќе обуки на агентската мрежа:

- Дводневни Обуки за постоечки агенти;

- Еднодневни интензивни обуки за нови агенти;
- Обуки на кандидати за агенти.

Посебен акцент на обуките беше даден на законските обврски при вршење на продажба и маркетинг на пензиско осигурување, улогата на МАПАС во системот на пензиско осигурување, користењето на апликацијата Деловен соработник, грижата за членство, управувањето со ризици, начинот на инвестирање на средствата на фондовите, спречувањето перење пари и социјалниот инженеринг, продажни вештини.

Обуките се спроведени од интерниот кадар на Друштвото, при што беа вклучени вработени од повеќе сектори.

Редовно се одржуваа он-лине или со лично присуство и подготвителни обуки за кандидатите за испит пред секоја испитна сесија во 2023 година.

Покрај едукативните активности на агентската мрежа, Друштвото континуирано спроведува секојдневни контроли на нивното работење, а спроведува и редовни контроли на продажните места.

12. Управување со средствата на задолжителниот пензиски фонд

12.1. Остварени приливи и одливи на средства во и од фондот во 2023 година

Бруто прилив од придонеси: 5,85 милијарди МКД. Во споредба со 2022 година, остварениот прилив е повисок за 16,4%.

Просечен износ на поединечна уплата: 3.176 МКД

Нето одлив по основ на трансфери во конкурентни фондови: 887 милиони МКД.

Одлив по основ на исплатени пензии и трансфери кон ПИОСМ: 288 милиони МКД.

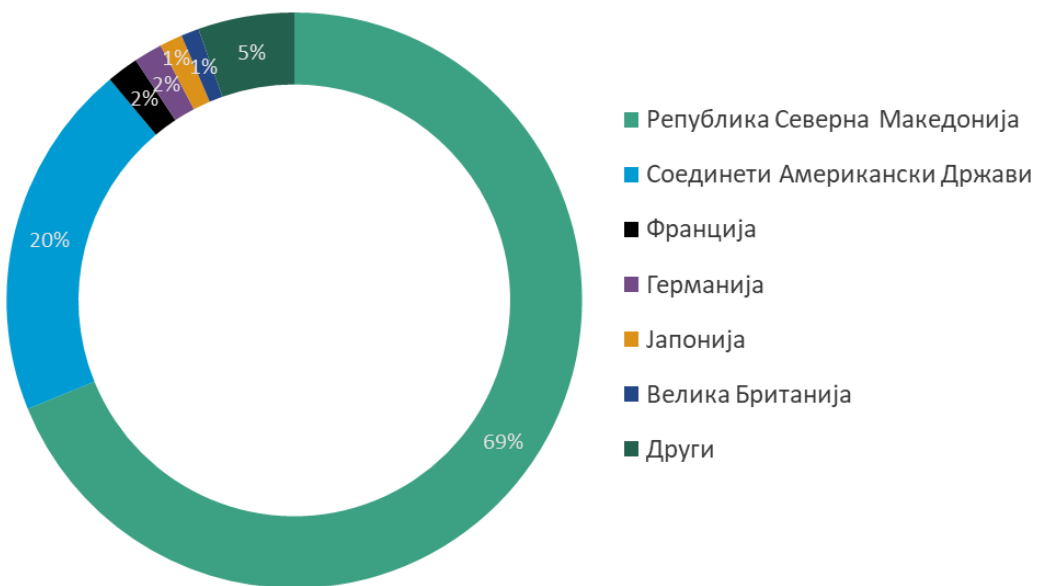
12.2. Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2023

Во структурата на инвестициското портфолио на 31.12.2023 година, доминантно учество имаат државните обврзници, со учество од 62,1%.

Структура на вкупните средства според одделните категории инструменти

Структура на вкупни средства по држава на издавач

12.3. NAV, принос и вредност на сметководствената единица

Нето средствата на фондот на 31.12.2023 изнесуваат: 59,5 милијарди МКД

Вредност на сметководствена единица на 31.12.2023: 254,969666.

Седумгодишниот номинален принос, сведен на годишно ниво: 5,12% (номинален), односно 0,51% (реален).

Вид на принос	Износ во %
Номинален	5,12%
Реален	0,51%

Номиналната стапка на принос од основање, сведена на годишно ниво изнесува 5,33%, со што е постигната долгорочната цел за номинален годишен принос од 4,00%, утврдена со Инвестиционата стратегија. Реалната стапка на принос за истиот период изнесува 2,24%. Реалниот принос се добива од номиналниот принос, коригиран за промената на нивото на трошоците на живот во пресметковниот период. Приносот на индивидуална сметка е променлив и зависи од приносот на задолжителниот фонд и од надоместоците наплатени од Друштвото.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во периодот за кој се пресметува приносот 31.12.2016 - 31.12.2023

Период	01.01.2016 31.12.2016	01.01.2017 31.12.2017	01.01.2018 31.12.2018	01.01.2019 31.12.2019	01.01.2020 31.12.2022	01.01.2023 31.12.2023
Надоместок од придонеси	3,00%	2,75%	2,50%	2,25%	2,00%	1,90%
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,40%	0,035%		0,030		
Надоместок за премин						
Број на денови на членство ≤720	15 евра (во денарска противвредност)					
Број на денови на членство > 720	Не се наплаќа надоместок за премин					

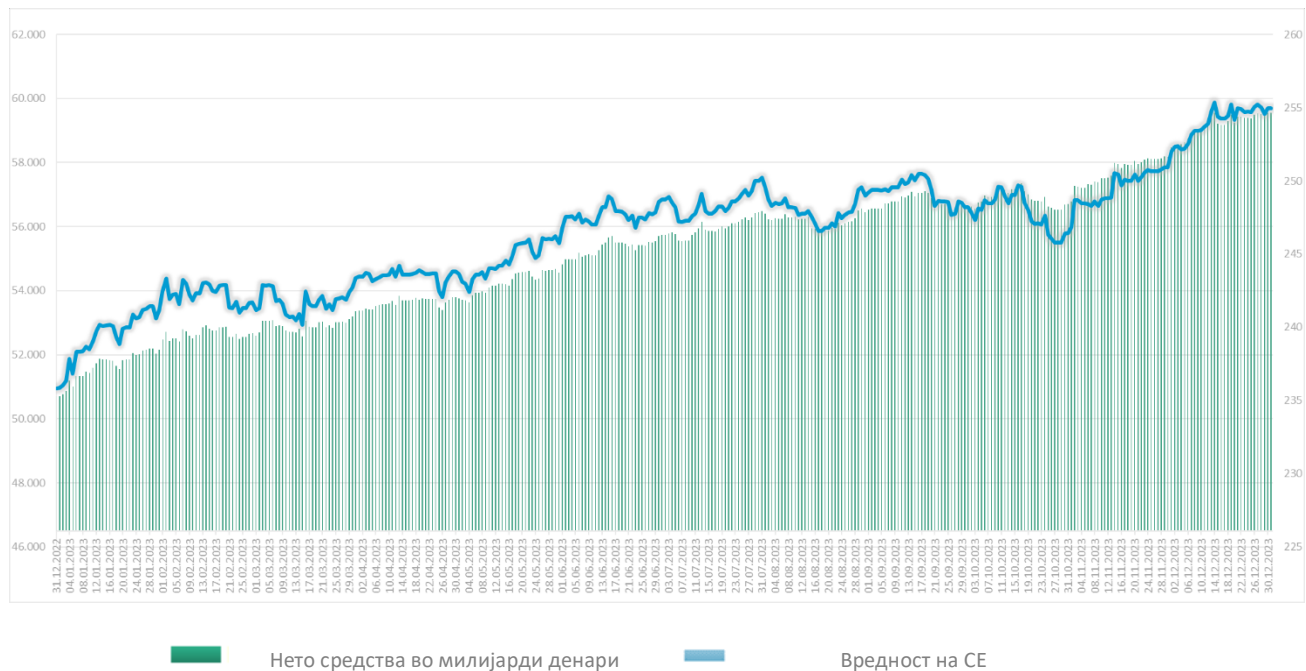
Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот за кој се објавува приносот 31.12.2016 – 31.12.2023 изнесуваат вкупно 12.901.571 денари, односно 0,055 МКД по една сметководствена единица. Нема намалување на надоместоци за постојано членство.

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за 2023 година изнесуваат вкупно 1.880.642 денари, односно 0,008 МКД по една сметководствена единица.

* Извор: Веб страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување www.mapas.mk

** Извор: Сава пензиско друштво -Трансакциски трошоци за Македонска Берза АД Скопје, ЦДХВ АД Скопје и институции во странство

Движење на NAV и на сметководствената единица во 2023 година

13. Управување со средствата на доброволниот пензиски фонд

13.1. Остварени приливи и одливи на средства во и од фондот во 2023 година

Бруто прилив од придонеси: 219,8 милиони МКД. Во споредба со 2022 година, остварениот прилив е повисок за 15,6%.

Просечен износ на поединечна уплата: 4.174 МКД.

Нето одливи од трансфери: 17 милиони МКД.

Исплати на пензиски надоместоци: 52,5 милиони МКД.

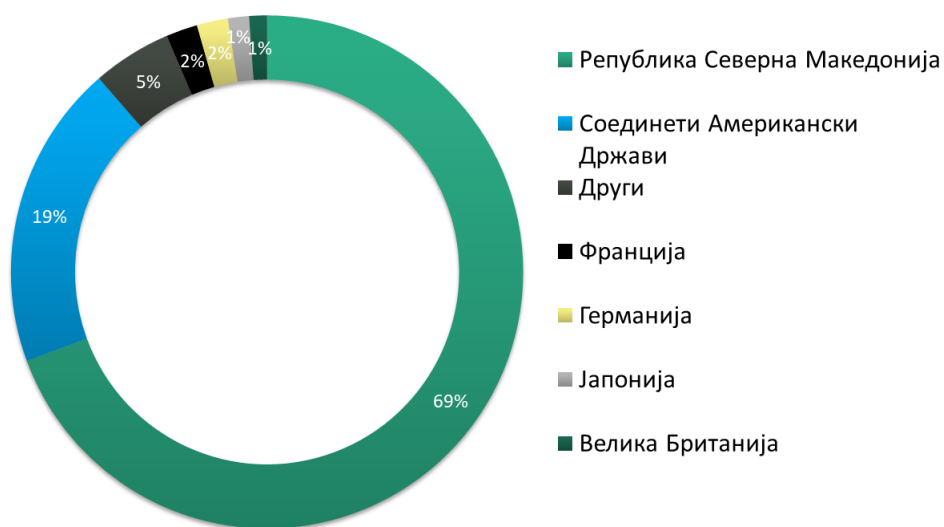
13.2. Структура на инвестициското портфолио на 31.12.2023

Во структурата на инвестициското портфолио на 31.12.2023 година, доминантно учество имаат државните обврзници, со учество од 53%.

Структура на вкупните средства според одделните категории инструменти

Структура на вкупни средства по држава на издавач

13.3. НАВ, принос и вредност на сметководствената единица

Нето средствата на фондот на 31.12.2023 изнесуваат: 1,76 милијарди МКД.
Вредност на сметководствената единица на 31.12.2023: 222,263888.

Седумгодишен номинален принос, сведен на годишно ниво: 5,32% (номинален), односно 0,71% (реален).

Вид на принос	Износ во %
Номинален	5,32%
Реален	0,71%

Номиналната стапка на принос од основање, сведена на годишно ниво изнесува 5,68%, со што е постигната долгорочната цел за номинален годишен принос од 4,00%, утврдена со Инвестиционата стратегија. Реалната стапка на принос за истиот период изнесува 2,62%. Реалниот принос се добива од номиналниот принос коригиран за промената на нивото на трошоците на живот во пресметковниот период. Приносот на индивидуална сметка и/или професионална сметка е променлив и зависи од приносот на доброволниот пензиски фонд и од надоместоците наплатени од Друштвото.

Надоместоци* кои ги наплатуваше Друштвото во периодот 31.12.2016-31.12.2023

Период	31.12.2016	01.01.2017-30.04.2021	01.05.2021-31.12.2023
Надоместок од придонеси	3,80%	2,90% за индивидуални членови и максимум 3,80% за членови со професионална сметка	2,50% за индивидуални членови и максимум 2,50% за членови со професионална сметка
Месечен надоместок од вредноста на нето средствата	0,10%	0,10%	0,075%
Надоместок за премин			
Број на денови ≤360		10 Евра во денарска противвредност	
Број на денови > 360		не се наплаќа надоместок за премин	

Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд за периодот 31.12.2016 – 31.12.2023 изнесуваат вкупно 1.519.596,61 денари, односно 0,19 МКД по сметководствена единица. Нема намалување на надоместоци за постојано членство.

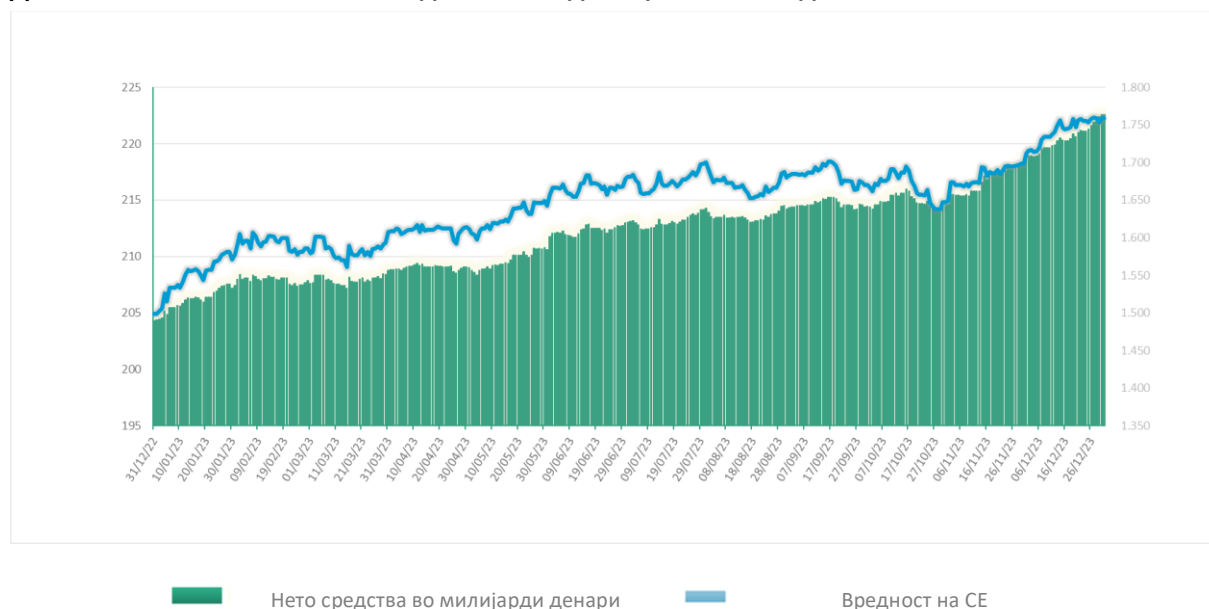
Кај членовите со професионални пензиски сметки (членови на професионални пензиски шеми), надоместокот од придонеси се уредува со договорот за вклучување на професионалната пензиска шема во доброволниот фонд и е наведен во Правилата на

професионалната пензиска шема. Трансакциони провизии** платени од средствата на пензискиот фонд во 2023 изнесуваат вкупно 139.889,88 денари, односно 0,02 МКД по една сметководствена единица.

* Извор: Веб страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување www.mapas.mk

** Извор: Сава пензиско друштво -Трансакциски трошоци за Македонска Берза АД Скопје, ЦДХВ АД Скопје и институции во странство

Движење на NAV и на сметководствената единица во 2023 година

14. Маркетинг, грижа за членство и одржлив развој во 2023 година

14.1. Маркетинг активности спроведени врз основ на Законска регулатива

Регулативата за капитално финансирано пензиско осигурување предвидува редовна реализација на пропишани маркетинг активности од страна на пензиското друштво во насока на информирање на членовите, јавноста и зголемување на транспарентноста на пензискиот систем. Во таа насока Друштвото:

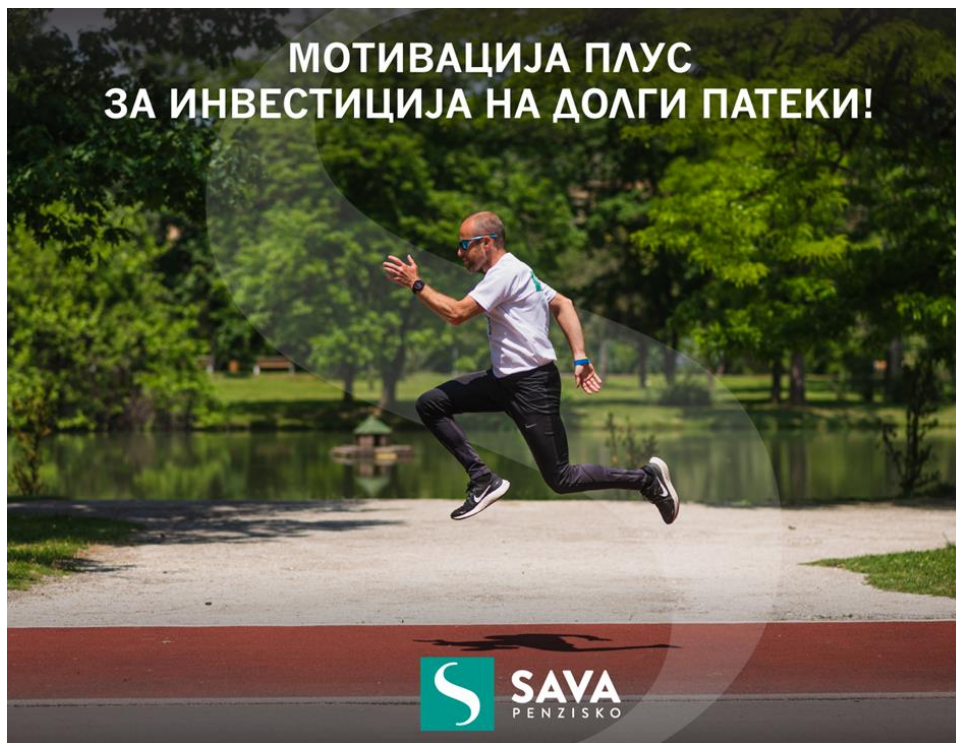
- Навремено и целосно достави редовни законски годишни извештаи за пензиска заштеда со состојба на 31.12.2022 година, до членовите и пензионираниите членови од двата пензиски фонда.
- Достави известувањата до Осигурителите за нивните права и обврски кои произлегуваат од професионалните пензиски шеми;
- Навремено се објавени редовни законски извештаи на веб страна и дневни весници;
- Објавени се Информативни проспекти за Сава пензиски фонд и Сава пензија плус;

- Комуницираше, со посебно внимание, со членовите со бенефициран стаж кои требаше да донесат одлука дали да останат членови во втор столб или да го прекинат своето членство, согласно законските измени;
- Достави известувања до трајно распределените членови на задолжителниот пензиски фонд.

14.2. Едукативни маркетинг активности

Друштвото активно и во континуитет работи на едукација на населението за пензискиот систем. Овие активности се спроведуваат дел самостојно, а дел заедно со другите учесници во системот. Активности кои ги реализираше Друштвото во 2023 година:

- Реализира различни маркетинг активности со цел едукација на населението и зголемување на свесноста за пензиските заштеди и промоција на продуктите и услугите кои Сава пензиско друштво а.д. Скопје ги има за своите членови и потенцијални членови;
- Едукативна кампања „Месец на пензиско советување“;

- Едукативна кампања „Засади желба 3.0“, заедно со другите пензиски друштва;
- Редовни објави за приливи од инвестициските активности со средствата во пензиските фондови на блог страната на Друштвото и на социјалните медиуми, со цел транспарентност и информираност на членовите;
- Редовна објава на текстови на својот Блог портал „Никогаш Сами“;
- Ги користеше профилите на социјалните мрежи за да ја зголеми информираноста, свесноста и едукацијата за капитално финансираното пензиско осигурување.

- Редовно спроведува анкети на членовите за задоволството од услугите кои ги добиваат, со соодветно мерење на резултатите од анкетите со цел подобрување во сегменти каде би се детектирале можности за подобрување,
- Редовно беше доставуван краток “Информатор” за пензискиот систем, со секој склучен договор за членство во втор и трет столб.

14.3. Промотивни активности

Бренд промотивните активностите беа насочени кон градење на позитивен имиџ на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, преку подобрување на внатрешната и надворешната комуникација, преку методи на рекламирање и односи со јавност, паралелно со континуирана промоција и презентација на продукти и услуги кои ги нуди Друштвото.

Оваа година, во насока на промоција на Брендот, се насочивме кон градење и претставување на Сава пензиско друштво а.д. Скопје како Друштво кое е пријател на спортот и културата.

Во оваа насока е и кампањата “Ажурирај, Донирај”, која е насочена кон активација на членовите за ажурирање на личните податоци и избор за достава на известувања на електронска адреса, при што активно ќе подржат заштита на околината, навремено ќе бидат информирани и ќе придонесат за донација на Друштвото кон здравствена установа.

14.4. Активности за грижа за членството

Имајќи го во предвид концептот “Клиентот во центарот на нашето внимание” Друштвото:

- Редовно постапуваше и ги обработуваше сите пристигнати договори, формулари и барања од страна на членови и пензионирани членови;

- Комуницираше, со посебно внимание, со членовите со бенефициран стаж, кои требаше да донесат одлука дали да останат членови во втор столб или да го прекинат своето членство, согласно законските измени;
- Спроведе обуки за агенти кои вршат работи на маркетинг на Друштвото и пензиските фондови;
- Повремено ги известува членовите на доброволниот фонд и Осигурителите со пензиски шеми за новости и промени на пензиските сметки;
- Постојано комуницираше со сите членови, пензионирани членови и потенцијални членови кои го контактираа Друштвото лично, телефонски или електронски;
- Ги користеше своите комуникациски канали за непречено сервисирање на сите потреби на членовите и потенцијалните членови преку своите напредни дигитални канали на комуникација и широката мрежа на продажни места;
- Навремено и со должно внимание се постапуваше по сите пристигнати поплаки во врска со остварувањето на права од членство во пензиски фонд, од страна на поранешни, сегашни и идни членови или пензионирани членови;
- Редовно спроведува анкети на членовите за задоволството од услугите кои ги добиваат, со соодветно мерење на резултатите од анкетите со цел подобрување во сегменти каде би се детектирале проблеми.

14.5. Одржлив развој

Изминатата година Друштвото во насока на почитување на принципите за здравје и благосостојба и климатските промени, спроведе неколку активности во областа на Одржлив Развој. За своите вработени Друштвото организираше активности за градење на тим, учество на Скопски и Љубљански маратон, учество на неколку планинарски тури (планинарење и велосипедизам), како и едукативни предавања за подобрување на менталното здравје и справување со стресот на работно место.

Исто така, Друштвото преку волонтерски активности спроведе неколку акции за уредување на паркови, игралишта, садење на дрва. Во насока на подигнување на чувството за емпатија организираше донаторски акции на училиштен прибор и новогодишни пакетчиња за децата со Цистична Фиброза.

Активности кои ги спроведе Друштвото во 2023 година:

- По завршување на иницијативата „Ажурирај и Донирај“, Друштвото донираше опрема за уредување на одделот за Цистична Фиброза на Клиниката за Детески болести во Скопје;
- Организирана регата "Заедно за иднината на езерото", на Охридско Езеро, во соработка со Акватика Јахтинг и Сава Осигурување;
- Со цел социјализација во секојдневниот живот на децата со Аутизам, Друштвото учествуваше во активностите на Здружението на граѓани Аутизам ААМК – Играме Заедно Пак.
- Иницијатива Срце за светот – Донација на училиштен прибор преку Здружението „Градиме Иднина“;
- Иницијатива Срце за светот – Организирана волонтерска акција за прибирање донации за подготовка на новогодишни пакетчиња кои преку Асоцијацијата за Цистична Фиброза беа поделени на 80 дечиња со оваа болест;
- Организираше велосипедска тура Сава МТБ Бистра;

- Организирани Тим-Билдинг активности со вработените;
- Поддршка на Конкурс „Со Љубов од Битола“;
- Учество на спортски игри на Сава Осигурителна Групација;
- Организирани крводарителски акции, во соработка со Сава Осигурување;

- Организирање на велосипедска трка САВА Мариово Тур;
- Учество на вработените на Скопски и Љубљански маратон;

- Организирање на едукативни предавања за вработените на тема „Градење на култура на меѓусебна доверба и почит“ и „Критиката не е лоша, ако е конструктивна“;

Во однос на усвоените инвестициони стратегии, редовно беа вршени анализи во поглед на поставените цели и нивно остварување. Друштвото не само во процесот на инвестирање на средствата на своите членови, туку и во процесот на инвестирање на средствата на Друштвото и процесот на набавки ги спроведува ESG критериумите при избор на компанија и избор на инструменти во кои ќе инвестира.

Под мотото „Во Друштво на Добри Луѓе“ – секојдневно водиме грижа за нашите вработени и обезбедуваме услови за нивна поуспешна работа. Преку активности за „Градење на тим“ транспарентно и објективно разговараме за наше секојдневно подобрување во работниот процес и исполнување на нашите цели и визија.

Со активностите кои ги спроведуваме под мотото „Срце за Светот“ ја истакнуваме нашата хуманитарна и добротворна работа преку која придонесуваме за подобра животна средина и поубава иднина.

И оваа година, Друштвото продолжи со печатење на законскиот извештај за пензиска заштеда на биоразградлива хартија.

15. Управување со ризиците на Друштвото

15.1. Оперативен ризик (несакани настани)

Управувањето со оперативниот ризик е регулирано со интерните акти, каде е пропишана постапката за идентификација, оценка, следење и совладување на оперативните ризици, како и евиденција и известување за несакани настани од кои произлегуваат оперативни ризици во работењето на Друштвото.

Со интерните акти е уреден и процесот на пријава на реализирани несакани настани како и контролните механизми за митигација на идентификуваните ризици. Редовно се спроведуваат обуки на вработените за да се запознаат со процесот на управување со ризици на Друштвото.

15.2. Пазарни ризици

Во текот на 2023 година, Друштвото управуваше со пазарните ризици преку:

- Следење на каматните стапки, девизниот курс и цените на финансиските инструменти кои се тргуваат на секундарниот пазар, а кои влијаат на приходите на Друштвото и на вредноста на финансиските инструменти;
- Диверзификација на портфолиото на Друштвото од аспект на видот на каматните стапки (фиксни, варијабилни) и валутата на инструментите.

15.3. Кредитни ризици

Управувањето со кредитен ризик во најголема мера е законски регулирано со ограничување на вложувањата на Друштвото во банкарски депозити и должнички хартии од вредност чиј издавач е Државата. Друштвото управува со кредитниот ризик на тој начин што ги вложува слободните парични средства само во законски дозволени инструменти. Друштвото ги следи кредитните ризици поврзани со Државата и банкарскиот сектор и ги почитува и се прилагодува со Групациските стандарди и лимити.

Во 2023 година, немаше доцнење или неисполнување на обврските од страна на банките и издавачите на финансиските инструменти, во кои Друштвото има инвестирано.

15.4. Ликвидносен ризик

Друштвото има воспоставено постапка за управување со ликвидносниот ризик на месечно ниво со интерно известување за месечната ликвидносна позиција.

Одржувањето на соодветно ниво на ликвидни средства е под влијание и на законските барања, односно барањата на регулаторот за одржување на задолжителни ликвидни средства во износ утврден како % од главнината на Друштвото. За оваа цел се доставува квартален извештај за ликвидни средства на Друштвото до МАПАС.

Во 2023 година Друштвото беше во можност да ги подмири сите доспеани обврски и ја одржуваше ликвидносната позиција над законски пропишаниот % од главнината на Друштвото.

16. Управување со ризици на Фондовите

Во текот на годината на континуирана основа беа следени кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, оперативниот ризик, ризикот од промена на законската регулатива, ризикот од неисполнување на спротивната страна, ризикот на порамнување, ризикот кај банката чувар на имот, ризикот на земја, инфлаторниот ризик, како и групата на пазарни ризици во која се вбројуваат ризиците од промена на пазарните цени, промената на каматните стапки, девизните курсеви и ризиците од промена на ликвидноста на пазарите на капитал.

Во рамките на системот на управување со ризици на пензиски фондови воспоставени се и во текот на годината без пречки функционираа процеси на месечно известување за изложеноста на средствата на фондовите кон идентификуваните ризици, како и квартално, полугодишно и годишно известување за одделни состојби и промени релевантни за процесот на управување со ризиците. Во согласност со утврдените потреби, во услови на изразени предизвици на пазарите на капитал, се доставуваа потребни извештаи и анализи.

Во 2023 година и покрај намалувањето на ризиците поврзани со високиот раст на стапките на инфлација на глобално ниво и во земјата, специфичните пазарни околности во услови на затегнати монетарни политики и релативно високи каматни стапки, како и неповолни геополитички случувања, ја потврдија потребата од континуирано следење и соодветно управување со ризиците на фондовите.

17. Информатичка технологија и сигурност на информацискиот систем

Овозможување на технички услови за реализација на деловниот план на Друштвото, како и обезбедување на сигурен, доверлив и расположив информатички систем е примарна цел на Службата за ИТ.

Во 2023 година беа завршени проекти и беа имплементирани апликативни решенија со кои се унапреди информатичкиот систем на Друштвото и се подобрија условите за работа:

- Завршен е проектот на репрограмирање и надградба на апликативното решение Деловен Соработник. Со овој проект се подигна сигурноста на оваа апликација преку воведување на дополнителен модул за воспоставување на ревизорска трага. Исто така беше унапредена технологијата на работење преку воведување на веб сервис.
- Имплементирано е напредно апликативно решение Qualys ,за управување со ранливости во рамките на информатичкиот систем.
- Завршен е проектот за имплементирање на апликативно решение за управување со документи и воведување на еАрхива. Преку ова решение Друштвото доби модерен и автоматизиран DMS систем.
- Беше имплементирано решение за автоматизација на пресметки и генерирање на извештаи за семејна и инвалидска пензија. Ова решение е комплетно изработено и развиено во рамките на Службата за ИТ.
- Беше воведена платформа за едукација на вработените како да се справуваат со измами поврзани со социјалниот инженеринг. Phishing платформата KnowBe4 користи различни видови на методи со кои ги држи вработените будни и внимателни во поглед на опасностите и измамите од областа на социјалниот инженеринг.

Друштвото и во 2023 година продолжи да го користи и унапредува хибридниот режим на работење. За таа цел службата за ИТ, континуирано ја надградуваше инфраструктурата и опремата за вработените. Беа набавени преносни компјутери, дополнителна периферна опрема за работа од дома, апликативно решение за сигурно поврзување од дома.

Како резултат на генералните заложби на ниво на Сава Осигурителна Групација за континуирано унапредување на информатичката сигурност, Друштвото е дел од SOC (Security operation center) и активно учествува во надградбата на заедничката платформа. Во таа насока согласно процедурите на Друштвото, беа изведени редовни сигурносни и пенетрациски тестирања на информатичкиот систем .

Беше успешно тестирана резервната локација како дел од планот за континуитет во работењето.

Синергијата и усогласувањето на ИТ стандардите преку имплементација на добрите практики на ниво на Сава Осигурителна Групација е мошне значајна за Друштвото. Таа придонесува за подигнување на нивото на управување на ИТ процесите. Поради тоа Службата за информатичка технологија активно учествуваше во сите планови и размени на идеи на ниво на групација.

Беше изведена редовна обука за вработените од областа на информатичката сигурност и социјалниот инженеринг.

Дел од процедурите, методологиите, правилниците и упатствата во рамките на службата за ИТ беа обновени и надградени согласно најновите трендови и практики.

Во 2023 година беа отпочнати проекти и беа изготвени планови и анализи за отпочнување на имплементација на нови софтверски и хардверски решенија кои ќе придонесат во развојот на дигитализацијата на Друштвото:

- Имплементација на нов Дата центар со што ќе се зголеми сигурноста и капацитетот на информатичкиот систем на Друштвото
- Имплементација на апликативно решение Navision за сметководствено и финансиско работење;
- Имплементација на нова веб страна на Друштвото со нови функционалности

18. Управување со човечки ресурси

18.1. Структура на вработени

На 31.12.2023 година, Друштвото има 43 вработени, од кои 41 се вработени на неопределено време, а 2 вработени имаа договор за вработување на определено работно време.

Структура на вработени по степен на образование

Степен на образование	2023		2022	
	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
Основно образование	0	0,0	0	0,0
Средно образование	3	7,0	3	7,0
Универзитетско образование	28	65,1	25	58,1
Магистри и доктори	12	27,9	15	34,9
Вкупно	43	100,0	43	100,0

Сертификати и лиценци	Број на вработени
Лиценца за агент за вршење маркетинг и склучување на договори за членство	21
Положен стручен испит за вршење работи со хартии од вредност	3
Положен испит за инвестициско советување	4
Меѓународен CFA сертификат	1
Меѓународен FRM сертификат	1
Anti-money Laundering Specijalist	1
Меѓународен CAIA сертификат	1
Меѓународен CIPM сертификат	1
Меѓународен ACCA сертификат	1
Лиценца за овластен сметководител	4
Лиценца за овластен ревизор	2
Овластен актуар	1
Уверение за положен правосуден испит	2

Структура на вработени по старост

	2023		2022	
Старосна група	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
20–25	1	2,3	5	11,6
26–30	6	14,0	4	9,3
31–35	4	9,3	3	7,0
36–40	6	14,0	10	23,3
41–45	16	37,2	15	34,9
46–50	6	14,0	4	9,3
51–55	3	7,0	1	2,3
56 и повеќе	1	2,3	1	2,3
Вкупно	43	100,0	43	100,0

Структура на вработени по пол

	2023		2022	
Пол	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
Жени	20	46,5	19	44,2
Мажи	23	53,5	24	55,8
Вкупно	43	100,0	39	100,0

Структура на вработени по должина на работен стаж во Друштвото

	2023		2022	
Работен стаж	Број	Удел (во %)	Број	Удел (во %)
од 0 до 5 години	23	53,5	21	48,8
од 5 до 10 години	2	4,7	3	7,0
од 10 до 15 години	8	18,6	9	20,9
од 15 до 20 години	10	23,3	10	23,3
од 20 до 30 години	0	0,0	0	0,0
30+	0	0,0	0	0,0
Вкупно	43	100,0	43	100,0

Стапка на флукуација

	2023
	Број

Бр. на вработени кои го напуштиле Друштвото	4
Бр. на вработени на последниот ден од претходната годината	43
Стапка на флукуација (%)	9,30%

18.2. Клучни активности во управувањето со кадри

Во 2023 година, во процесот на управување со кадри, акцент беше ставен на:

- Комбинираното извршување на работните процеси и работните задачи на вработените од деловните простории и од дома (хибриден модел на работа) со поголемо присуство во канцеларија;
- Следење на исполнувањето на индивидуалните цели на вработените.
- Во текот на годината извршено е редовно годишно вреднување на перформансите и резултатите од работењето на вработените и работно ангажираните лица во Друштвото и поставени се целите за нареден период во корелација со целите на Друштвото;
- Интерни обуки и активности на team building.
- Друштвото овозможува учење и развој на вештини, како и развој на кариерата, преку промоција и унапредување на вработените, како и идентификација на таленти и потенцијални кадри. Вредности кои ги промовира Друштвото се: тимска работа, пријателски односи, отворена комуникација, добра соработка и посветеност;
- Безбедност и здравје при работа.
- Друштвото се грижи за безбедноста и здравјето на вработените, се залага за утврдување и воведување на превентивни заштитни мерки за безбедност и здравје при работа и обезбедува здрава работна средина. Воедно, покажа посветеност и ги презема сите потребни мерки за усогласено работење на Друштвото со регулативата за безбедност и здравје при работа. Беа спроведени систематски прегледи за сите вработени и работно ангажирани лица во Друштвото.
- Грижа за физичко, психичко здравје и благосостојба на вработените.
- Вработените учествуваа на спортски активности како: спортски групациски игри, Скопски и Љубљански маратон, а беше и овозможен Ден за спорт, посветен на спортска активност. На состаноци со вработените, се обработуваа теми од областа на зајакнување на довербата, давање и примање на конструктивна критика.

■ Employer branding

На Блог порталот на Друштвото беа објавувани авторски текстови на нашите вработени на различни теми од професионален и забавен карактер. Беа објавени 26 текстови. Тимот на Пензиски амбасадори кој започна со функционирање во месец Септември 2022 година беше пофален и награден на еден од кварталните состаноци на Друштвото со цел да се поттикнат сите вработени во следната година да бидат вклучени во оваа активност.

- Организиравме здрав доручек за вработените подготвен од вработените, како и дегустација на здрава и термички не обработена храна.

18.3. Развој и обука на вработените

Во текот на 2023 година, Друштвото овозможи да се реализираат повеќе активности кои беа насочени кон усовршување на вештините и знаењето на вработените, согласно политиката на Друштвото за перманентна едукација, усовршување и грижа за развој на човечките ресурси. Темите на обука произлегоа од идентификуваните потреби за обука и законските барања поврзани со дејноста и работењето на Друштвото.

Голем дел од вработените учествуваа на надворешни обуки, семинари и конференции, при што беа опфатени различни области: инвестиции, управување со ризици, сметководство, даноци, продажни вештини, управување со човечки ресурси, право и законски промени. Вработените во Друштвото активно следеа семинари организирани од страна на Сава Осигурителната Група и други семинари и советувања од различни области за потребите на работењето на Друштвото.

Клучни податоци за едукација на вработените

Година	2023	2022	Индекс 2023/2022
Број на часови на едукација	1.871	1.500	124,7
Број на учесници во едукативни настани	43	43	100

Број на часови на обука по вид на обука

	2023	2022	Индекс
Број на часови на обука			2022/2021
Број на часови во интерни обуки	604	799	75,6
Број на часови во екстерни обуки	1267	701	180,7
Вкупен број на часови на обука	1.871	1.500	124.7

Татјана Бојковска, CFA, CAIA
Член на Управен одбор

Д-р Петар Талески, FRM
Член на Управен одбор

Снежана Станковиќ
Претседател на Управен одбор